

Gott Nytt År!

Foto: Lars Sundvall

**Vatten från
Andra sidan eller
Sarkasvaara?**

SID 2

**Halkskydd
i halkan?**

SID 3

**Vilka bidrag
har de
asylsökande?**

SID 3

**Transswede
landar i
Gällivare**

SID10-11

God Jul & Gott Nytt År!

Välkommaskolans bildelever har utsmyckat Malmbergets busstation. Ett av motiven visar den lilla stugan som ligger fridfullt vid Bergets fot. Men det finns även orostecken i skyn som vi alla kan skrämna iväg.

Foto: Kjell E Lundberg.

Bättre dricksvatten

Under många år har Gällivare haft problem med dricksvattenkvaliteten. Vattnet kommer från Vassaraträsk och Harrträsk. Huvudorsaken till problemen är att det vid snösmältningen kommer vatten med material från moss- och myrmarker. Under sommaren stiger vattentemperaturen till ca 20 grader. En undersökning har därför startats för att få fram en ny råvattentäkt med bättre kvalitet i närheten av samhället. Utredningen beräknas vara klar under 1:a kvartalet 1994.

dock ytterligare undersökningar för att konstatera om vattnet räcker och kvaliteten håller vid ett stort uttag av vatten.

Storsjön

Undersökningar i Storsjön har visat att den har en bra råvattentäkt men avståndet över 20 km gör att kommunen beslutat att inte gå vidare med ytterligare undersökningar. Kommunen arbetar även med att genom olika reningsmetoder få fram ett bra dricksvatten från Harrträsk och Vassaraträsk. Under sommaren har försök gjorts med ozondosering och filtrering genom aktiverat kol i försöksanläggningar vid båda vattenverken. Det är ännu för tidigt att utläsa resultatet.

Kommunen har som mål att 1996 leverera dricksvatten som uppfyller både livsmedelsverkets krav och konsumentens förväntningar.

Sarkasvaara

I detta område pågår provpumpning som visar att vattenkvaliteten är bra. Det fodras

I Gällivare trakter ....

En gnistrande kall vinterkväll med knarrande skor är nog den bästa bilden av vinter i Gällivare.

Det är lite ödsligt på vår Storgata men Gösta Wäliwaaras ord om att ljusen över gatorna liknar Broadway värmer. Han är en av våra utflyttare som gärna hittar hem under jultider som hjortontider. Killarna i J P Nyströms är också hemma och värmer publiken på Blå Förel.

Men mest spännande blir nog att se Kulle-sonen Göran Forsmark gestalta Mannen från Malmberget. Hur klarar en Kullebo detta?

Vi andra får också träffa vänner och bekanta som kommer upp till julhelgen. Åren går och ibland funderar man över tider som har varit.

Ett av mina bästa minnen är nog i början på 1970-talet då vi firade Alternativ jul i Malmberget. Visst hade vi all julmat, men dörren var öppen för alla. Ingen var utanför och det är nog det som är tanken med julens gemenskap.

Vi bor i en fin kommun som nog har Sveriges bästa skolor. Därför vill vi gärna berätta om den rosa gräddbakelsen-skolan- i Ullatti. Men också berätta om vår kamp för att få Transwede till Gällivare. Det finns givetvis också problem som vi försöker belysa i detta kommunblad. Vårt vatten håller inte den kvalitet som vi vill ge dig. Därför arbetar kommunens tekniker intensivt med att få fram bättre vatten i din kran.

Mina recept brukar vara populära. Den här gången vill jag att du provar på att baka vita pepparkakor. Bakreceptet kommer från Tornedalen, och det skall bli 125 pepparkakor.

300 gr margarin
6 dl strösocker
2,5 dl mjölk
1 dl vispgrädda
2 tsk hjorthornssalt
12 dl vetemjöl

Smält margarin och låt det kallna. Tillsätt övriga ingredienser och blanda till en ej för fast deg. Kavla ut degen till 2-3 mm tjocklek. Tag ut kakorna med ett runt mått eller ett glas. Lagg kakorna på smord eller bakpappersklädd plåt. Grädda i 225 grader i ca 8-10 minuter.

Lars Israelsson

Asylsökandes boende, bidrag och aktiviteter

Det finns idag 542 personer vid flyktingförläggningen i Malmberget och 154 personer i Gällivare. Statens Invandrarverk har beslutat att stänga annexet i Gällivare under december. Verksamheten kommer att fortsätta i Malmberget. Men det kommer troligen den närmaste tiden ett beslut om framtiden för förläggningen i Malmberget. Kommunbladet har träffat Susanna Lörstrand som är informationsansvarig för Invandrarverket i Malmberget.

Statens Invandrarverk ansvarar för mottagandet av asylsökande och flyktingar i Sverige. De handlägger och beslutar i asylärenden. De som sökt asyl får under tiden bo på en förläggning. Verksamheten är upplagd så att huvudförläggningen finns i Svappavaara och de ansvarar för annexen i Gällivare och Malmberget. Maria Halldén är förläggningsschef och annexansvarig är Per Sundström. Personalen i vår kommun består av 25 tjänstemän, 4 sjukvårdare samt kommunanställda lärare. Verksamheten i Malmberget startade i juni 1992 och i Gällivare ett år senare.

Hur bor de asylsökande?

Invandrarverket har följande riktlinjer om antal personer per lägenhet: 3-4 personer i 1 rum och kök, 4-6 personer i 2 rum och

kök, 6-8 personer i 3 rum och kök samt 8-12 personer i 4 rum och kök. I Malmberget finns lägenheterna på Elevhemsområdet och i Gällivare på Smedjegatan och Forsheden.

Vilka bidrag har de asylsökande?

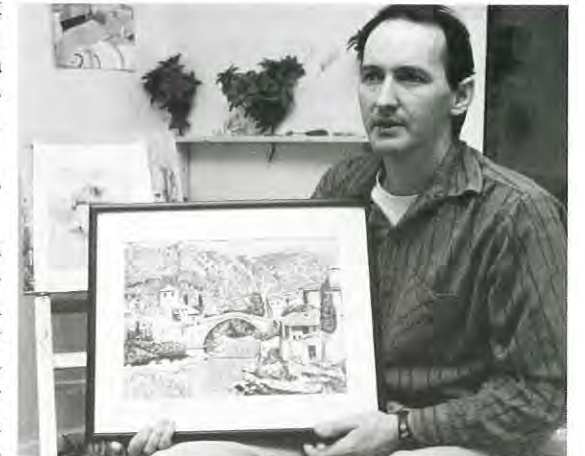
De som inte har egna pengar kan ansöka om ett sk dagbidrag. Dag ersättningen skall täcka den asylsökandes omedelbara behov av mat, kläder, städ-, och hygienartiklar samt förbrukningsvaror. För t ex medicin och akut tandvård kan den asylsökande ansöka om ett särskilt bidrag som provas noggrant.

Dagbidragets belopp är:

Ensamstående 71 kr/ dag, sammanboende 61 kr/dag, barn 0-10 år 47 kr/dag, barn 11-15 år 52 kr/dag, 16-17 år 57 kr/dag samt hemmavarande vuxen 61 kr/dag. För familjer med fler barn än två utgår fullt bidrag för de två äldsta. Övriga barn erhåller halvt dagbidrag.

Vilka aktiviteter finns?

En avdelning på förläggningen kallas för barn -, och fritidsavdelningen. I Malmberget ligger denna i Finnstaskolan och i Gällivare i f.d. Bohllins kontor. Aktiviteterna sträcker sig alltifrån dagis med föräldradrömmet, kafé för de asylsökande, sportaktiviteter, cirkelverksamhet i olika ämnen, aerobics, musik- och sånggrupper, till självförvaltning av närmiljön i bostadsområdena.

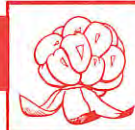

Målaren Faik Gotovusa håller upp en tavla som visar bron som nyligen har sprängts i Mostar.

kande, sportaktiviteter, cirkelverksamhet i olika ämnen, aerobics, musik- och sånggrupper, till självförvaltning av närmiljön i bostadsområdena.

Vad händer i framtiden?

I mitten av juni införde regeringen visumtvång även för bosnier som medförde att asylsökande minskade drastiskt. Därför håller Invandrarverket på att avveckla förläggningar i hela Sverige. Avvecklingsplanen säger att annexet i Gällivare skall stängas i december. Däremot finns det beslut om att annexet i Malmberget blir kvar till minst 30 juni 1994.

KONSUMENTTRUTAN

Test av halkskydd

Det har visat sig att fotgängare, framförallt äldre personer, skadas varje vinter vid halkolyckor. Många av dem hade klarat sig om de använt halkskydd på skorna. På marknaden finns idag ett tjugotal halkskydd, antingen löstagbara eller fastmonterade på skorna.

Konsumentverket har i samarbete med Tekniska högskolan i Luleå och Norrbotten läns landsting låtit testa 16 av dessa. Följande 4 halkskydd klassades som bra.

Nordic Life,

dubbsats till stövlar med förgjorda hål. Verktyg medföljer. Leverantör är Nordic Life AB, tel. 0647-113 00, pris ca pris 90:- Halkskyddet finns oftast att köpa i Sport, Skoaffärer. Denna halkskydd är mycket gångsäker och ger mycket god balans, är bra på snö och is.

Sensi,

galosch med dubbar. Leverantör Scan-Trend, Postorder, tel. 0340-830 00, pris ca 150:-. Finns i olika storlekar att trä på skorna. Är gångsäker och ger god balans. Dubbarna kan rosta.

Beaver,

snökänga med tå- och hälbrodd. Leverantör Dalex Scandianavia AB, tel 023-50560 pris ca 400:-. Med fastmonterade broddar, som går att fälla in. Är mycket gångsäker och ger mycket god balans. Favorit hos testpersonerna. Rostar. Är även bra på snö och is.

Rewa,

klackbrodd. Leverantör Nordström &

Son, tel. 08-667 06 35, pris ca 50:-. Lätta att ta på. Stor testfavorit. Monteras av skomakare och finns oftast att köpa hos skomakare.

Bra halkskydd

- ska ge ett säkert grepp
- ska vara lätta att ta på och av eller enkla att fälla ut och in
- ska sitta stadigt och inte skada skon

Dessutom skall man tänka på att halkskydd ofta är hala på stengolv. Den som har halkskydden på bör därför vara extra försiktig vid besök i affären, post och bank.

Halkskydd kan skada trägolv och plastmattor.

Mera att läsa om halkskydd finns i tidningen Råd & Rön nr 10/93.

Du kan också vända dig till Konsumentrådgivningen i kommunen.

Berit Haapaniemi
Konsumentsekr.
tel 0970/18 273

Vi har en bra skola i Gällivare kommun!

Givetvis inte så bra att den inte kan bli bättre, fortfarande finns mycket att göra för att vi också fortsättningsvis ska kunna erbjuda våra barn och ungdomar en bra grundutbildning.

Men som skolpolitiker känns det ändå tillfredsställande att kunna konstatera att den omorganisation vi just genomfört och just nu som bäst håller på att trimma in, fungerar bra. Både för barn, föräldrar och personal!

Vi skolpolitiker och all den personal som arbetar inom skolan har med den nya skolorganisationen fått ännu större möjligheter än tidigare att verkligen placera barnen i centrum. Skolans verksamhet och lokaler ska anpassas efter eleverna och deras behov, inte tvärtom.

Den ställer i sin tur stora krav på lyhördhet och kompetens, något som jag är övertygad om finns i stora mått bland dem som arbetar inom skolan.

En av de faktorer som är av avgörande betydelse för att skolan ska kunna fortsätta att utvecklas, är tillgången på behörig personal. Den situation med alltför många obehöriga lärare som Gällivare, liksom många andra inlandskommuner, brottats med under lång tid, kommer inom några få år att vara ett minne blott. Till detta bidrar i första hand fyra olika faktorer:

* För det första lyckades vi redan till jul förra året knyta till oss ett 20-tal nyutexaminerade grundskollärare som flyttade till Gällivare direkt efter slutförd utbildning. Detta upprepar vi också i år, lagom till jul kommer vi att kunna ta emot ytterligare ett 20-tal färdiga grundskollärare som ska börja sin lärargärning just i Gällivare.

* För det andra har vi idag en fungerande distanslärarutbildning med ett samarbete mellan Lapplands kommunalförbund och lärarhögskolan i Umeå och Luleå. På utbildningen går kvinnor och män, med rötterna fast förankrade i Gällivare, som utbildar sig till grundskollärare, både årskurserna 1-7 och 4-9.

* Sedan i höstas genomför Lapplands kommunalförbund också en distansutbildning för utbildning av speciallärare, ett behov som länge varit eftersatt i vår kommun.

* För det fjärde vidareutbildar vi just nu så kallade enämnslärare, gymnastik- och slöjdlärare exempelvis.

Eftersom vi har brist på lärare som undervisar i tyska, får dessa en ämneslärare nu möjlighet att i framtiden också undervisa i ett teoretiskt språkämne.

Avslutningsvis vill jag gärna utmana Dig som är förälder eller av någon annan anledning är nyfiken på Gällivares grundskola — välkommen på ett besök i skolan! Jag lovar Dig att du kommer att bli förvånad, mycket har hänt och förmodligen är det en helt ny värld Du kommer att möta vid Ditt besök. Bland annat kommer Du att träffa kunnig, välutbildad, motiverad och lyhörd personal som i kanske större utsträckning än tidigare på ett engagerat och kunnigt sätt arbetar utifrån barnens och ungdomarnas behov av grundutbildning.

Och inte minst viktigt. Du kommer vid Ditt besök att träffa de barn och ungdomar som går i skolan. Barn och ungdomar som är betydligt mer medvetna om vikten av utbildning än vad vi någonsin var. Barn och ungdomar som via sina elevråd, skoltidningar och det dagliga mötet och de dagliga diskussionerna med de vuxna på

skolan, på ett aktivt sätt deltar i arbetet med att göra skolan i Gällivare ännu bättre.

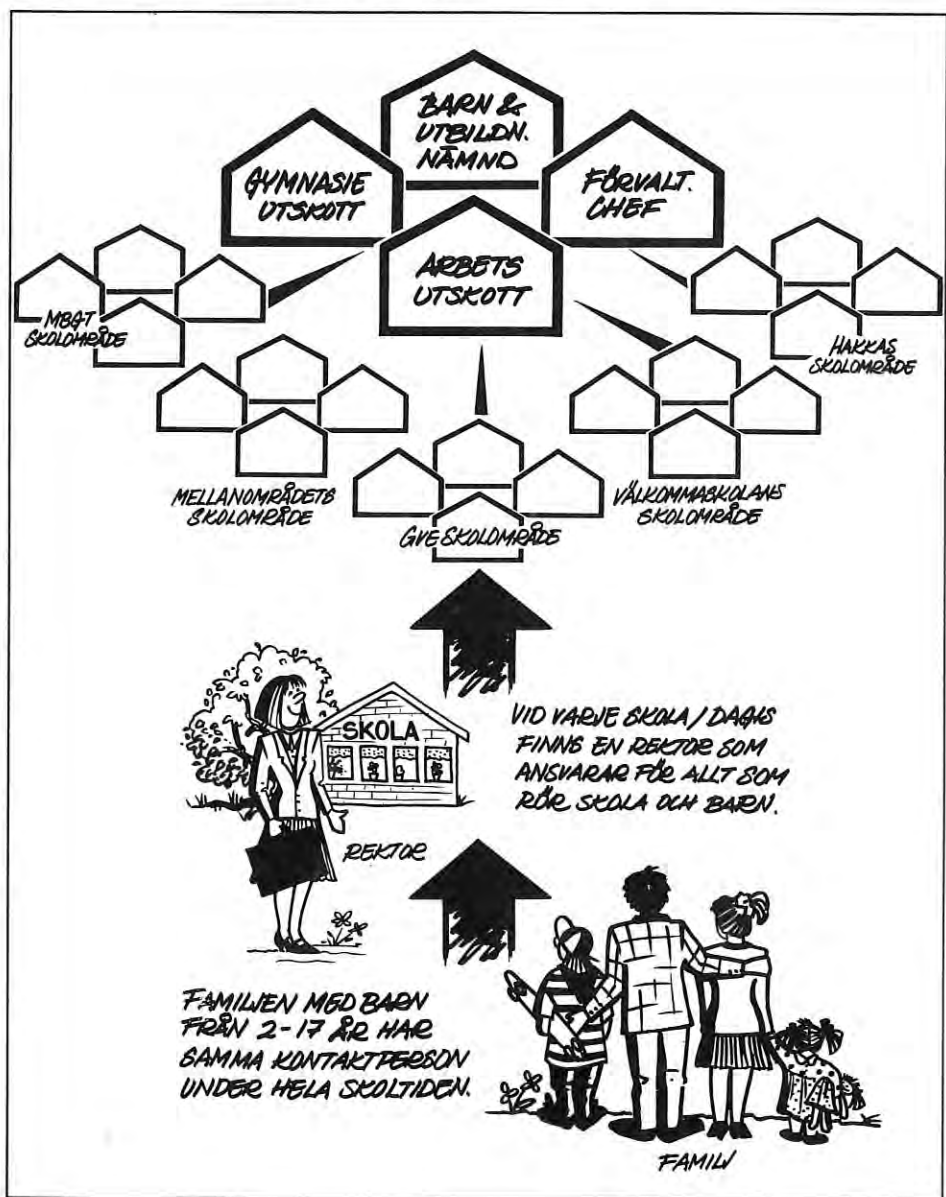
Och det i lokaler som på många ställen renoverats och också de anpassats till 90-talets och 2000-talets skola.

Välkommen!
Hälsningar

Laila Furskog

Laila Furskog
ordförande i barn- och utbildningsnämnden

Stora och små tillsammans i "nya skolan"

Varje enskilt rektorsområde fattar idag sina egna beslut, man kan säga att vi gått från en regelstyrd till en målstyrd skola. Kjell Wallgren är områdeschef för Mellanområdets rektorsområde, och han tror mycket på den nya skol- och barnomsorgsorganisationen.

– Idén om en skola utan stadiindelning är fantastisk, ända sedan 70-talet har vi vetat att exempelvis stora högstadieskolor inte fungerar, vare sig för personalen eller för eleverna.

1974 blev Kjell Wallgren färdig med sin lärarutbildning och 1976 fick han sin första tjänst i Gällivare. Ända sedan dess har han i princip arbetat på en enda skola — Sjöparks skolan — även om han gjort en och annan avstickare både till andra skolor och till andra kommuner.

Sedan den nya barn- och utbildningsorganisationen trädde i kraft arbetar Kjell Wallgren som områdeschef i Mellanområdets rektorsområde. Och eftersom han har erfarenhet att arbeta som skolledare både inom den gamla och den nya organisationen, tycker han sig också klart kunna se vilka fördelar den nya har.

– I den gamla organisationen gick skolledarens mesta tid åt till att fixa och dona, det var mycket pappersarbete och det blev väldigt lite tid över till att lära känna barnen som vi arbetade för.

Den nya organisationen innebär att så gott som all skolpersonal lär känna barnen och deras föräldrar redan när de börjar på

dagis. För lärarnas del innebär det en större kontinuitet och för rektorerna att de har betydligt mycket mer tid över till att titta på detaljerna. Att den nya organisationen just nu befinner sig i en inkörningsperiod där det fortfarande finns en hel del gnissel, det tycker Kjell Wallgren bara är naturligt.

– Men ju längre tiden går desto bättre känns det. Möjligheterna är enorma, förutsättningarna fantastiska. Bara själva idén om en skola som rymmer barn mellan sex och 16 år är fantastisk i sig. De gamla högstadieskolorna, enorma enheter med 300-400 ungdomar under samma tak, de är passé och har skapat enorma elevvårdsproblem. Stadiindelning fungerar inte, däremot har den nya grundskolan förutsättningar att göra det.

Små och stora barn tillsammans betyder enbart fördelar, enligt Kjell Wallgrens sätt att se. De små barnen

inverkar lugnande på de äldre, de äldre tvingas ta ansvar och hänsyn. De små barnen blir sporrade av de äldre.

Att också barnomsorgen integrerats i skolans värld, eller varför inte uttrycka det tvärtom, ser Kjell Wallgren också som positivt.

– Skolan har mycket att lära av barnomsorgen och dess personal. Närheten till barnen, föräldra-kontakterna och sättet att ta tag i det dagliga arbetet. Personalen inom barnomsorgen har en helt annan utbildning som väl kompletterar den lärarna har.

– Här på Tallbacka försöker vi nu skaffa oss kunskap om varandras arbetsvillkor och kunskaper, det är den grund vi måste ha för att kunna göra ett bra arbete. Vi måste vara lyhörda och lära oss av varandra, vilket på sikt gagnar både barn, föräldrar och oss själva.

Kjell Wallgren, Elisabeth Nilsson och Margareta Leijner

6-åringar i skolan på deras villkor

Det ironiska är att vårt samarbete inte fungerar speciellt bra idag, trots den nya organisationen. Förra läsåret däremot tyckte vi att vi hade ett bra samarbete, som betydde mycket både för oss och barnen.

Margareta Leijner är lågstadielärare och Elisabeth Nilsson förskollärare. Båda arbetar de på Tallbackaskolan, och enligt den nya skolorganisationen ska de samarbeta på ett sätt som inte varit så vanligt förut.

Under det förra läsåret samlade Margareta och Elisabeth sina respektive barngrupper två timmar i veckan. Margaretas förstaklassare och Elisabeths sexåringar hade musik och gymna tillsammans, båda lärarna var med.

– Jag fick möjlighet att lära känna de barn som skulle börja i min klass nästa år, berättar Margareta. Och de lärde känna mig och sina blivande klasskamrater på ett naturligt sätt.

– Dessutom fick mina förskolebarn gå på två "riktiga" lektioner varje vecka under hela vårterminen, vilket gjorde mitt arbete som förskollärare betydligt mer stimulerande, säger Elisabeth. Vi hade tid att planera vad vi skulle göra, vi kunde gemensamt se vilka barn som kanske behövde mer stöd och uppmuntran än andra.

Trots den nya organisationen fungerar inte samarbetet idag, och det beror helt enkelt på att Margaretas timmar inte räcker till. Idag har hon en klass med både första- och andraklassare, och när ettorna har gymna med Elisabeth och hennes sexåringar, då undervisar Margareta tvåorna.

Både Elisabeth och Margareta går just nu en högskoleutbildning på distans, 6-åringar i skolan heter den. I utbildningen deltar förskollärare, fritidspedagoger och lärare från Gällivare, och syftet är att bättre kunna ta hand om de sexåringar som så småningom ska inleda sin skolstart just som sexåringar.

– För egen del har jag en vision, en dröm om en barnskola, säger Elisabeth. En skola där det är barnens olika behov som styr, och där vi vuxna så att säga kommer i andra rummet. En skola där förskolan och de

lägsta klasserna rent lokalmässigt arbetar bredvid varandra, och där barnen kan gå emellan de olika rummen.

En skolform som dels ställer stora krav på de vuxnas lyhördhet och flexibilitet, dels förutsätter att betydligt fler vuxna arbetar i de olika barngrupperna.

– Det finns sexåringar som är mer än mogna att börja skolan, som skulle stimuleras och må bra av att få gå på vanliga lektioner nu och då, säger Elisabeth. Och det finns barn i ettan som ibland får nog av att sitta still och som skulle behöva gå ifrån och leka ett tag.

– Tänk er att dessa olika grupper fanns bredvid varandra och att flickan som går i ettan och har mycket spring i benen helt enkelt kan gå ifrån och gå in på sexårs ett tag. Eller killen på sexårs som redan kan läsa och längtar efter lite mer stimulans som kan gå in och vara med på en lektion...

Det är svårt att missa den - skolan i Ullatti. Som en rosa liten gräddbakelse ligger den där, så gott som mitt i byn. Strax intill fotbollsplanen och granne med idrottsföreningen. Inne i skolan huserar 25 skolbarn, 18 försko-

leborn och 12 vuxna. De tillhör alla de stora vinnarna i den nya skolorganisationen, där ord som närhet, kontinuitet och självkänedom kan betraktas som honnörsord för hela verksamheten.

ULLATTISKOLAN - LITEN MEN GEMYTLIG

Det börjar med att jag tror att jag gått fel. För när jag kliver in genom dörren är det första jag får syn på en dörr med skylten "Mangelrum". Men när jag tagit mig in genom ytterligare en dörr, förstår jag att det verkligen är skolan jag kommit till. Ett glas-skåp med gammalt undervisningsmaterial står i ett hörn, långväggen till höger är täckt av en långa bokhylla som rymmer skolans bibliotek.

I Ullattis skola har personalen blivit mestare på att utnyttja sina lokaler, lokaler som är för trånga och för få, mensom trots allt fungerar eftersom de helt enkelt måste fungera.

Så används exempelvis träslöjdsalen också för viss gruppundervisning, på kvällarna utnyttjas lokaler och maskiner av byns pensionärsförening. Mellanstadiet klassrum fungerar också som textilslöjdsal, barnens bord har en extra hurts, gläntar du på hurtsdörren hittar du en symaskin.

Personalrummet fungerar samtidigt som arbetsrum för den nytillsatte rektorn Kjell Larsson. Och det är också där jag hittar honom, tillsammans med en förälder som just lämnat sitt barn på dagis och passar på att få sig en kaffetår och en pratstund innan dagens arbete tar sin början.

– Det är lite olyckligt det här med att mitt kontor och personalrummet är samma rum, säger Kjell och serverar påtår. – Personalen känner att de stör när de tar sina rättmätiga raster, och själv kan jag ibland känna att det kan vara svårt att exempelvis prata i telefon när det sitter folk i samma rum. Men nu under hösten ska vi få en barack där vi lite provisoriskt ska ha kontor och gruppum, då blir det väl förhoppningsvis bättre.

I Ullatti tillämpas så kallad B-skoleform, vilket innebär att flera årskurser samsas i samma klassrum. Barnen i ettan,

NÄSTAN SOM HEMMA. Visserligen är det trångt i den lilla matsalen, men den goda och hemtrevliga stämningen går det inte att ta fel på. I Ullatti skola känner alla varandra, alla vet vem alla är.

tvåan och trean går i en klass, barnen i fyran, femman och sexan i en.

De stora hjälper de små, de små blir sporrade av sina lite äldre kamrater. Just precis så som den nya 1-9 skolan är tänkt att fungera, och just så som det fungerat ute i byskolorna under väldigt många år.

I Ullatti finns det dessutom något som ingen annan skola i kommunen kan ståta med i dagsläget — enbart utbildad, behörig personal. Från dagis med förskollärare och barnskötare hela vägen upp till årskurs sex sköts utbildningen och undervisningen av behörig personal, ett lyft för både skolan och barnen.

– Det är roligt, trots allt handlar det också om kvalitet, menar Kjell Larsson.

I somras tillträdde han sin tjänst som rektor i Ullatti, men det är hans tolfte år på skolan. Tidigare har han arbetat som lärare, fortfarande har han undervisningsplikt under halva sin arbetstid.

I tolv år har Kjell pendlat mellan Malmberget där han bor och skolan i Ullatti. Jobbigt och besvärligt?

– Nej, arbetsmiljön här ute uppväger de eventuella besvären, menar Kjell. Och inte vet jag om det är så jobbigt egentligen. Och nu är jag ju inte ensam om att pendla heller, alla lärare här i Ullatti bor faktiskt i Malmberget och kör emellan!

Skolans granne, Ullatti IF, är inte bara granne utan också en av skolans bästa samarbetspartners. Redan förra året genomförde skolan och idrottsföreningen ett skidprojekt tillsammans, ett projekt som fortsätter också i år.

– En gång i veckan kom en av idrottsföreningens ledare hit till skolan och aktiverade alla skolbarnen, berättar Kjell. De fick lära sig en massa kul man kan göra

på skidor och med skidor, inte bara att åka. De fick lära sig hur och när man vallar, och hur viktigt det är att värma upp ordentligt innan man ger sig iväg ut i spåret.

I skolan i Ullatti finns ingen skrällande ringsignal som aviserar raster, en stund innan det är dags för lunch försvinner två elever från varje klassrum för att duka åt sig själva och sina kamrater i den lilla matsalen.

Och när det är dags att äta packar eleverna helt sonika ner sina böcker i lugn och ro och försvinner in i nästa rum för att äta.

För på Ullatti skola är avståndet inte långt mellan de olika lokalerna. Nära är också relationerna mellan barn och vuxna, stämningen är gemytlig och trygg, i Ullatti skola vet alla vad alla heter, här är ingen anonym eller utanför.

Precis så som de flesta förmodligen vill att en skolmiljö ska fungera.

"Nu vet jag vem jag vänder mig till"

Britt-Marie Kaati bor i Malmberget och är ensamstående förälder till två barn. Kristina som är sju år i första klass på Gunilaskolan, och Robin som är sex år och går på sexårsgruppen på Byggmästarens förskola. För Britt-Marie och hennes barn innebär den nya organisationen i första hand att det är lättare att få tag i den person som kan svara på frågor om eventuella problem, och kanske framför allt att Britt-Marie idag vet vem den personen är

Förra året gick båda Britt-Maries barn, Kristina och Robin, hos en dagmamma. Kristina tillbringade förmiddagarna på förskolan, men syskonen tillbringade eftermiddagarna tillsammans.

– Jag har haft tur och haft en fantastisk dagmamma som alltid satt ungarna i första rummet, säger Britt-Marie. Vi har aldrig haft några problem att prata med varandra, har det varit något strul har vi tagit tag i det direkt.

– Men det är klart, jag har ju aldrig riktigt vetat vem jag skulle vända mig till om det hade varit så att jag haft behov att diskutera eventuella problem. Skulle jag ha ringt till barnomsorgen på kommunhuset och i sådana fall till vem, eller skulle jag ha ringt till socialchefen?

Idag är läget ett annat.

I augusti slutade båda barnen hos sin dagmamma, och Robin började förskolan. Kristina började i första klass på Gunilla-skolan och på fritids före och efter skolan.

TVÅ BARN, TVÅ REKTORER. Robin är sex och går på förskola. Kristina är sju år och går i första klass på Gunilla-skolan. Barnen "sorterar" under olika rektorer, men under samma områdeschef.

KLAR DELEGATIONSORDNING. – Idag vet jag exakt vem jag ska vända mig till om jag har något jag tycker att jag behöver diskutera, organisationen är klarare och det är lättare att hitta så att säga, säger Britt-Marie Kaati i Malmberget.

– På första föräldramötet på förskolan kom rektorn dit och presenterade sig, liksom områdeschefen, berättar Britt-Marie. Det kändes skönt, inte minst för att Lisbeth, Robins rektor, finns i huset så att säga, det är lätt att nå henne om man skulle behöva. Och bara det att veta vem hon är, vem jag ska vända mig till känns bra.

Också på det första föräldramötet i Kristinas klass fanns rektor och områdeschef på plats och presenterade sig.

– Visserligen har Stina en annan rektor än Robin, men områdeschefen är densamma, säger Britt-Marie. Och eftersom Robin börjar skolan redan nästa år känns det bra att redan nu veta vilka dessa personer är. Då har jag som förälder också möjlighet att så småningom lära känna dem, om det nu skulle behövas i framtiden.

May Norberg har kommit hem

Det är så hon själv beskriver hur det känns att arbeta som rektor i Koskullskulle. För Kulle-bo är hon, 46-åringen som efter att ha bott söderut i 15 år återvände till Norrbotten 1985.

I 25 år har hon arbetat med barnomsorg, nu har hon utsetts till rektor i Koskullskulle.

– Min uppgift som rektor är att ha överblicken, att planera den framtida verksamheten. Här på Myran har vi barn som är mellan ett och tretton år gamla, jag vet precis hur många barn som är sex år idag, vilket betyder att jag också vet hur många förstaklassare jag kommer att ha på skolan nästa höst.

– Att ge folk utrymme att få blomma, att verkligen försöka ta reda på vad folk är bra på, det är viktigt, menar May. Så har vi jobbat inom barnomsorgen länge, just i det fallet kanske barnomsorgen har mycket att lära skolfolket.

I skolan i Kullen samsas idag förskolebarnen och barnen som går på låg- och mellanstadiet. Inom en snar framtid ska förhoppningsvis också de barn som går på högstadiet få plats under samma tak.

Totalt finns mellan 30 och 40 vuxna på skolan, på låg- och mellanstadiet går idag 130 barn. 77 barn ryms inom barnomsorgen, de går hos dagmammor, på dagis eller i någon av de så kallade 6-årsgrupperna.

Även Tjautjas ryms inom May Norbergs domäner, där finns 13 barn som går på lågstadiet och i byn finns också två kommunala dagmammor.

Vilka är då fördelarna med den nya organisationen, från May Norbergs horisont sett?

– Först och främst det faktum att vi har en total överblick, både ekonomiskt och rent organisatoriskt. Det är exempelvis inget tjafs om olika konton och varifrån pengarna kommer, vi har vår budget, punkt slut.

– Tidigare var det ju så att verksamheten var uppdelad mellan gamla skolstyrelsen och socialnämnden, vilket inte alltid var så smidigt. Dessutom blev det nästan en konkurrenssituation mellan skolan och barnomsorgen, personalen kunde exempelvis sitta och jämföra vilken personalgrupp som hade de bästa politikerna i "sin" nämnd, vi tittade mycket på vilka som fick "tillstånd" att göra vad.

För föräldrarna medför den nya organisationen att det också blir lättare att hitta rätt person när de har frågor eller funderingar. En rektor vet alla vad det är, men vad gör en tillsynslärare och vad är det egentligen för skillnad mellan honom och studierektorn?

– Föräldrar som vill diskutera något konkret runt sina barn ska i första hand prata med barnets lärare, och det är bra. Det borgar för en rakare kommunikation mellan skolan och hemmet, precis så som personalen inom barnomsorgen alltid arbetat.

Barn- och utbildningsnämndens nya organisation

1 januari fick Gällivare en ny nämnd. Barnomsorgen och skolverksamheten slogs ihop och den nya nämnden fick namnet Barn- och utbildningsnämnden.

En arbetsgrupp fick i uppdrag att omorganisera administrationen och ledningstjänsterna inom den nya nämnden.

En decentraliserad administration har givetvis positiva och negativa konsekvenser. Arbetsgruppen listade upp bl.a. som positivt att det är lättare att använda varandras personal, närmare verksamheten, bred kunskap och ett större ekonomiskt ansvar. Negativa konsekvenser är bl.a. oro, måste lära sig nya saker och risk att man mister djupet i kunskaperna. En decentraliserad verksamhet ger sådana positiva resultat att verksamheten kan styras till rätt kvalitet till rätt pris.

Fyra områden

Kommunen har indelats i fyra områden Gällivare, Mellanområdet, Malmberget och Hakkas. Varje område leds av en chef som har till uppgift att ansvara för samordning av resurserna. Områdeschefens närmaste medarbetare är rektorerna. De ansvarar för verksamheten på skola, daghem och fritidshem.

Rektor Sjöparksskolan **Carin Sundström**

Rektor Sjöparksskolan **Rolf Wennebjörk**

Rektor Hedskolan, Hedgården **Margit Poromaa**

Rektor Rallarosen, Mandolinen, Familjedaghem **Karin Eriksson**

Rektor Källgatan, Tamburinen, Familjedaghem **Gun-Marie Vikman**

Rektor Mariaskolan, Mariadaghem, Kapellet **Else-Maj Liljeholm**

Områdeschef Gällivare rektorsområde **Ingrid Littorin**

Områdeschef Malmbergets rektorområde **Ingela Rauhala**

Rektor Gunillaskolan **Lisbeth Lehtipalo**

Rektor Koskullskulle och Tjautjas skolor **May Norberg**

Rektor Parkskolan, Skolbarnomsorg, Höken **Karin Andersson**

Rektor Gunillaskolan **Torbjörn Nilsson**

Rektor Triangeln, Familjedaghem, Öppen lek **Marianne Moritz**

Rektor Alpen, Byggmästaren, Bäckskolan **Lisbeth Nordvall**

Rektor Trumman, Fjällnäs, Familjedaghem **Britt-Marie Nordmark**

Rektor Humlan, Malmstaskolan Låg-, Mellanstadium, Familjedaghem **Ann-Helen Fredriksson**

Områdeschef Mellanområdets rektorsområde **Kjell Wallgren**

Rektor Rönnbäret, Tranbäret, Granbacka, Familjedaghem **Ingegerd Strandelin**

Rektor Tallbacka, Skolbarnomsorg, Lågstadiet, Särskolan **Marina Nilsson**

Rektor Tallbacka Mellan och Högstadiet **Yvonne Landström**

Områdeschef Hakkas rektorsområde, rektor Högstadiet, Hakkas **Valter Vågman**

Rektor Dokkas skola Låg och Mellanstadium, Barnomsorg **Karl Karlsson**

Rektor Nattavaaraby skola Låg och Mellanstadium, Barnomsorg **Thor Olofsson**

Rektor Ullatti skola Låg och Mellanstadium, Barnomsorg **Kjell Larsson**

Rektor Puoltikasvaara skola Låg- och Mellanstadium, Barnomsorg **Siv Dyrander**

Rektor Hakkas skola Låg och Mellanstadium, Barnomsorg **Eva-Marie Nylander**

Rektor Nilivaara Låg-, Mellan- och Högstadium, Barnomsorg **Fred Jonsson**

Områdeschef Välkommaskolan **Sten-Birger Grundström**

Rektor KomVux **Kjell Söderberg**

Rektor Välkommaskolan, Handel, hotell-rest., individ. program, **Ingrid Krigsman**

Rektor Välkommaskolan, Barn och fritid, omvårdnad **Birgitta Landström**

Rektor Välkommaskolan, Bygg, energi, el, industri, fordon **Tomas Wahlberg**

Rektor Välkommaskolan, Samhälls, naturvetenskap, skidgymnasiet **Eva Holmgren**

Elevvårdssamordnare **Lisbeth Öberg**

Musikledare Musikskolan **Urban Isaksson**

- Positiv start på 1994 -

ETT FLERTAL INTRESSANTA PROJEKT OCH SATSNINGAR

-Det närmaste halvåret ser trots allt positivt ut. Det är mycket på gång. Flera nya företag startar verksamhet och flera andra har långt framskridna expansionsplaner. Totalt handlar det om ett 50-tal nya jobb, säger Roland Carlsson, Vd vid Expandum AB.

Glada nyanställda vid SAMRES AB, en ny företagsetablering i Gällivare

Den 1:a januari startar ett nytt företag i Gällivare. Det är SAMRES AB/Riksfärdtjänsten i Sverige, ett rent tjänsteföretag, som redan från början får ca. 15 anställda. SAMRES AB skall på entreprenad åt kommuner och landsting administrera och samordna färdtjänstresor, sjukresor och andra samhällsbetalda resor. Första uppdraget är åt Lunds sjukvårdsdistrikt samt kommunerna Lomma och Staffanstorps.

Riksfärdtjänsten Sverige skall på uppdrag av kommunerna över hela Sverige se till att personer med svåra funktionshinder kan åka långa resor inomlandet på ett bra sätt. Då handlar det om samåkning i taxi alternativt tåg eller flyg med särskild hjälp. Redan från start vid årsskiftet räknar man med att få ett stort antal kommuner som kunder.

Varför blev det Gällivare?

Första kontakten kom genom Norrlands Center AB som visade på ett antal alternativ i Norrland.

- Kontakterna med Expandum var positiva och vi blev övertygade om att det gick att hitta bra personal i Gällivare. Särskilt fäste vi oss vid att Expandum hade erfarenhet av företagsetableringar där moderbolaget är lokaliserat på annan ort och det känns tryggt för Lund ligger ju trots allt 165 mil söder om Gällivare, säger en av ägarna Börje Heed.

An så länge har det mest fungerat bra. Arbetsförmedlingen har hjälpt till med att rekrytera 15 personer som just nu genomgår en 9 veckors utbildning. Tillsammans med AMU och länsar-

betsnämnden har vi format utbildningen som innehåller allt från serviceutbildning å la SAS till resebyråutbildning och träning på avancerade datorsystem. Platschef blir Roger Holmbom som närmast kommer från Domänverket i Jokkmokk där han fungerat som ekonomichef.

- Med modern teknik finns oanade möjligheter att utföra tjänsteproduktion på distans inom vårt verksamhetsområde såväl som inom andra områden. För vår del är det första och viktigaste målet att få verksamheten att fungera så bra att resenärer, kommuner och landsting blir mycket nöjda. Därefter är det ingen hemlighet att vi avser att expandera med nya kunder och därmed också få fler anställda, avslutar Börje Heed.

Nytt elektronikföretag

Ett annat företag som står i startgroparna heter Gelatron Elektronik AB. Företaget kommer att tillverka medicintekniska mätinstrument. En etablering som stärker vår position och breddar vårt kunnande i satsningen på medicinteknik i Gällivare.

Företaget startar med fem anställda och rekrytering pågår. Efter årsskiftet startar man utbildning av personalen och produktionsstart är planerat till mars -94.

Vi bygger en bro över landet.

Vi bygger just nu en medicinteknisk bro mellan forskning och utveckling i

Malmö/Lund regionen i den ena ändan av bron. Detta kopplar vi samman med den medicintekniska produktion vi har i Gällivare.

I Gällivare får vi genom detta en värdefull direktkontakt med forsknings- och utvecklingsmiljö som innebär att vi tillförs nya kontakter och ny kompetens. Vilket i sin tur förhoppningsvis leder till nya produkter, nya utvecklingsprojekt och nya företags- etableringar.

Ett konkret exempel på samarbetet är ett saliversättningsmedel som utvecklats av forskarna i Malmö/Lund. Medlet kommer att produceras och marknadsföras av Miwana AB i Gällivare.

En annan fördel för Gällivare är att Med-Bridge kan komma att medföra en kompetensutveckling inom sjukvården på orten.

Gällivares målmedvetna satsning på en medicinteknisk utveckling är ändå det ena fundamentet till den bro som byggs från ena ändan av landet till den andra.

Lokala expansionsplaner

Ett flertal befintliga företag planerar att expandera sin verksamhet under början av nästa år. Gambro Engström AB, Miwana AB, GPV-Gällivare Photo-Voltaic, Svensk Gruvteknik och IUC är sådana exempel. Det handlar om nya produkter, ny maskinutrustning och i en del fall om nyanställningar.

UPPSTICKKAREN TRANSWEDE

Gällivares nya samarbetspartner i luften

Flygkommunikationerna, den viktiga frågan för Gällivares utveckling, har fått en positiv vändning.

Uppstickaren Transwede har börjat flyga på Gällivare. En daglig tur via Umeå till att börja med. När SAS efter årsskiftet lägger ner direktturen till Stockholm mitt på dagen kommer den direkt att övertas av Transwede med mellanlandning i Umeå. Flygplans- typen blir flaggskeppet Fokker 100 med plats för 107 passagerare.

Transwede har i sitt agerande visat att man tror på Gällivare och att man satsar på ett samarbete som ska gynna båda parter.

Ett bevis på detta är att man övertar SAS bokningscentral i Gällivare. Transwede avser lägga merparten av sin bokningsverksamhet hit och detta kommer att medföra att personalstyrkan utökas.

- Vi övertar avtalet mellan NUTEK

Det har äntligen ljusnat på Gällivares flygghorisont. Transwede satsar på samarbete och utveckling i Gällivare. Redan efter årsskiftet kommer trafiken att fördubblas.

och SAS. Detta innefattar både rättigheter och skyldigheter. Bland annat förbinder vi oss att i Gällivare sysselsätta 30 personer vid halvårsskiftet - 96. Redan vid övertagandet kommer vi att öka från 14 till 20 anställda, säger Leif Olsén, projektledare och ansvarig för Transwedets etablering av boknings- verksamheten.

När verksamheten är fullt utbyggd kan det bli aktuellt att personalen även handha andra administrativa arbets- uppgifter inom data- och ekonomi-

området.

- I Gällivare får vi en stabil och välutbildad personal, fortsätter Olsén som deltog vid Linjeflygs etablering av bokningscentralen i Gällivare. Erfarenheterna från detta gör honom säker; - Ökad produktivitet, ökad servicenivå och en kostnadseffektivisering är våra tre huvudmål med etableringen. Vi gör det för att vi tror att det är en bra affär helt enkelt, avslutar en optimistisk Olsén från uppstickaren Transwede.

Gällivare måste satsa på KVINNORNA

I Gällivare kommun har det lokala nyföretagandet en mycket hög prioritet i det lokala näringslivsarbetet.

Nedskärningar inom den offentliga sektorn medför att arbetsmarknaden för kvinnor kommer att se annorlunda ut i framtiden. Vilket kommer att framkalla ett behov av bredare satsningar på kvinnor i Gällivare.

Nytt program för kvinnligt företagande.

- Därför är det angeläget att särskilt stimulera kvinnor till ett nytänkande och få dem att se nyföretagandet som ett alternativ, säger Inga-Greta Pohjanen en av dem som står bakom det nya 3-åriga program som arbetats fram.

Information och rådgivning.

Programmet innebär satsningar på området; Starta Eget och att särskilda resurser för information och rådgivning till kvinnor skapas. Detta mot bak-

grund att det i Gällivare saknas en kultur när det gäller att bryta upp från det offentliga och starta egna företag.

Marknadsföringsutbildning.

Vidare är en särskild Marknadsföringsutbildning för att öka kompetensen hos kvinnor planerad. Utbildningen omfattar 12 dagar fördelat på tre tillfällen för ca 20 deltagare.

Kompetenscheckar.

För att stärka kvinnoägda företags konkurrenskraft föreslås kompetenscheckar alternativt stipendier för före-

tagsutvecklande insatser under en 3-årsperiod.

Styrelsepool.

En annan åtgärd som planeras för att stötta kvinnliga ledare och företagsledare i kommunen är upprättande av en styrelsepool samt ordna med mentor- kontakter.

Kompletterarbefintligt nätverk.

I 3-års programmet kommer det även att avsättas pengar till det kvinnliga nätverket "Aktiva KvinNorr" som finns i kommunen sedan 1989. Nätverket har bl.a som målsättning att verka för att utöka samarbetet mellan kvinnorna i syfte att stärka kvinnors yrkesmässiga roll i samhället.

Sponsorer.

Programmet har en budget på drygt en miljon för de tre åren. Programmet stöts av förutom Gällivare kommuns industristiftelse även av Nutek, Länsstyrelsen och Länsarbetsnämnden.

- Vi kommer dock att behöva fler och bredare satsningar på kvinnor för att orten ska få en positiv utveckling, avslutar Inga-Greta.

Friska DET HÄNDER I GÄLLIVARE

Mannen från Malmberget

Under julhelgen blir det teater i Malmberget och Koskullskulle. Svante Lindqvist har skrivit en pjäs med titeln "Mannen från Malmberget". Det blir en föreställning om:

...Milstolpar och vägskäl. Väljer man vägen själv? kan man låta bli att välja.
...Balansen på knivseggen mellan själv-tillit och ödmjukhet

...Det lilla livet och det skenbart stora.
...En man som hunnit en bit på vägen och lärt sig en del, men som inser att han har många erfarenheter kvar att göra innan pilserflaskan blir full.

Pjäsen regisserar Lulesonen Kjell Sundvall. Han är känd för filmerna "Vi hade i alla fall tur med vädret" och "I lagens namn". Men nu blir det teaterpremiär för Kjell Sundvall med "Mannen från Malmberget". Göran Forsmark är född 1955 i Koskullskulle. Han arbetar just nu på Norrbottensteatern. Göran gör rollen som är kan man nog säga skraddarsydd för honom. Och nog kommer pjäsen att även spelas på hemmaplan i Koskullskulle.

Svante Lindqvist är en välbekant person i Malmberget. Han har spelat med i J P Nyströms sedan 1977. Förra året kom hans novellsamling "Ån kan man köpa en Portello på sporthallsfikat". Nu blir "Mannen från Malmberget" hans första text som är tänkt för teater.

Pjäsen kommer att spelas den 28 december kl 19.00 i Välkommaskolans aula och den 29 december kl 19.00 i Koskullskulle Myran. Men häng på låset på biblioteket som säljer biljetter till föreställningarna.

Göran Forsmark lever in sig i rollen som Mannen från Malmberget. Foto: Nikolaj Andersen

Det ljusnar snart!

Nu är det en tid att tända ljus och sprida julstämning. Men snart ser vi solen och vår bästa tid kommer med skidåkning på Träsket, skoter och pimpling på Suorvamagasinet. Därför avslutar vi med en gnistrande vinterbild från skogarna vid Satter. Kjell E Lundberg fångade solljuset med sin kamera.

J P Nyströms nyårskonsert

Traditionen lever vidare. J P Nyströms spelar upp den 30 december i Blå Forell. Det är årets höjdpunkt för publiken som alltid fyller Blå Forell. Det gäller att köpa biljett i god tid och varför inte ge bort en biljett i julklapp.

J P Nyströms vid ett av deras konserter på Blå Forell.

Foto : Lars Sundvall

Bada på julafton

Nu har du chansen att göra dig extra fin inför julhelgen. Kl 07.00 på julafton öppnar Gällivare badhus sina dörrar. Det blir säkerligen en gemytlig stämning i bastun och bassängen. Om du har varit snäll får du säkerligen en pepparkaka av badhusets jultomte. Men kl 11.00 stänger badhuset sina dörrar och sen blir det att åka hem och visa upp en rosig hy. Badhuset i Gällivare har även öppet 27-30 dec och 3-4 jan kl 11.00-20.00. 5 jan är det öppet 09.00-15.00. Malmbergets badhus har även öppet dessa dagar, men öppnar en timme senare. Hakkasborna kan även bada i sitt badhus 28-29 dec och 4-5 jan kl 16.00-20.00.

GÄLLIVARE KOMMUN
UNGDOMSRÅDET
982 81 GÄLLIVARE
TEL 0970 / 18676

Ungdomsrådet - en källa till inspiration

Ungdomsrådet i Gällivare kommun är ett av många projekt som vuxit fram ur det ungdomspolitiska handlingsprogrammet. Tjejkonferensen och ungdomstidningen "Gällivare Times Bá" är några andra projekt från handlingsprogrammet som blivit en verklighet. Ungdomssatsningen i kommunen är mycket känd i hela landet och många kommuner har tagit Gällivare som förebild för att kunna utveckla en egen satsning.

"Gällivare ska bli en kommun där ungdomarna trivs och ett samhälle med möjligheter som de vill återvända till efter förhoppningsvis några års utbildning eller upptäckande, säger Johan Sjöqvist som är ordförande i ungdomsrådet. Han berättar också om att ungdomsrådet består av 17 ledamöter i åldern 14-26 år. Rådet ska verka som en förslags-, och remissinstans till nämnder och styrelser. De ska vara en länk mellan ungdomarna och de kommunala myndigheterna. De som har idéer kan komma till oss och få hjälp, både ekonomiskt stöd eller hjälp att hitta rätt i kommunens byråkrati, berättar Johan Sjöqvist.

Beröm till Gällivare

Glesbygdsmyndigheten i Östersund har berömt Gällivare i sin skrift "Framtidens vägvisare". De skriver att Gällivare framstår som ett föredöme när det gäller att skapa en ny syn på ungdomarna, där de ses som en resurs, med rätt och förmåga att ta ansvar. Gällivare har blivit en modell för andra kommuner för att lyssna på ungdomar och göra verklighet av idéerna i ett ungdomsprogram.

Ansvärgivare : Ralph Forsberg.
Redaktör : Lars Israelsson. Foto : Lars Sundvall.
Foto/text sid 5-7 Lena Edenbrink.
Produktion : MG Tryck AB, Gällivare